

Forskningsmetodik för kliniska psykologer

Kursanvisningar och schema, vårterminen 2023

Specialistkurs för psykologer

Kursbeskrivning

Kombinationen av en snabb kunskapsutveckling inom den tillämpade psykologin och kravet på ökad effektivitet på verksamheterna leder till att blivande specialistpsykologer (STP) ställs inför flera utmaningar. I enlighet med de generella lärandemålen för specialistutbildningen (se psykologförbundets hemsida) strävar denna kurs till att STP-psykologer ska utveckla kunskaper och färdigheter i att kritiskt granska och värdera gamla och nya forskningsrön samt praktikbaserad kunskap. Kursen ger STP-psykologen kunskaper och kompetenser i att utvärdera sina egna och verksamhetens psykologiska insatser.

Syfte

Kursens övergripande syfte är att utveckla den teoretiska och praktiska vetenskapliga kompetensen hos STP-psykologer och bidra till fördjupad förmåga att utifrån ett evidensbaserat tillvägagångssätt kvalitetsutveckla det egna kunskapsområdet. På så vis kunna bidra till en kvalitetsäkrad psykologisk praktik vid verksamheter där de verkar. Kursen avser även att utgöra ett stöd för STP-psykologer i sitt arbete med det skriftliga specialistarbetet (SSA), genom att de bland annat arbetar med en projektplan som de sedan kan använda till sitt arbete med SSA.

Lärandemål

Efter genomgången kurs skall den studerande kunna:

Kunskap och förståelse

- Visa kunskap om områdets vetenskapliga grund
- Redogöra för och reflektera över olika vetenskapsteoretiska perspektiv på psyko terapiforskning
- Visa kunskap om design och metoder i psyko terapiforskning
- Visa kunskaper om kvantitativa och kvalitativa metoder i psyko terapiforskning
- Redogöra för och reflektera över etiska frågor i psyko terapiforskning.
- Visa kunskap om metaanalys inom psyko terapiforskning och kritiskt granska forskningsartiklar rörande metaanalyser.

Färdigheter och förmågor

- Kritiskt granska forskningsartiklar rörande effektforskning
Formulera tydligt syfte och frågeställningar baserat på det aktuella forskningsläget samt producera en projektplan för ett vetenskapligt projekt inom ramen för ett specialistarbete.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- Förstå den kliniska betydelsen av val av vetenskapligt projekt och hur dessa kan implementeras.
- Visa insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt ha kunskap om samband mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen.

Innehåll

Kursen ger fördjupade kunskaper i:

- Olika forskningsdesigner
- Mätmetoder vid psykoterapiforskning
- Kvantitativa och kvalitativa analysmetoder
- Kritisk granskning av vetenskapliga artiklar
- Att skriva en vetenskaplig projekt.

Övergripande upplägg

Undervisning sker i form av föreläsningar, seminarier samt gruppövningar. Kursen uppdelad i vissa moment under vecka 10 och vissa moment under vecka 17.

Specifika anvisningar för kursen

Självstudier

För att öka möjligheterna att kunna tillgodogöra sig undervisningen bör studenten redan innan det första undervisningstillfället i möjligaste mån, ha läst aktuella kapitel i Barker et al., tittat på tillhandhållna videoföreläsningar samt angivna artiklar.

Kurskrav

Ett kurskrav är närvaro och aktivt deltagande i undervisningen.

Examination

Kursen examineras genom att STP-psykologerna skriver ett skriftligt arbete i form av *Projektplan* som de kan sedan använda som grund till deras SSA samt genom aktivt deltagande i de praktiska tillämpningsseminarier. Betyg på kursen ges i form av Godkänd eller Underkänd. Deltagare som inte blivit godkänd vid ordinarie examination har möjlighet till ett omexaminationstillfälle.

Det skriftliga arbetet kontrolleras i antiplagiatsystemet Urkund innan rättning påbörjas. För att ett examinerande skriftligt arbete ska vara aktuellt för bedömning måste det inkommit inom, i schema angedd tidsgräns.

Litteratur

Obligatorisk litteratur

Skattningsskala-effektforskning: Psychotherapy Quality Rating Scale. Delas ut vid undervisning. Publicerad i: Kocsis, J. H., Gerber, A. J., Milrod, B., Roose, S. P., Barber, J., Thase, M. E., ... Leon, A. C. (2010). A new scale for assessing the quality of randomized clinical trials of psychotherapy. *Comprehensive Psychiatry*, 51(3), 319–324.

Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning (utgivna av Vetenskapsrådet).

Riktlinjer för etisk värdering av medicinsk humanforskning (utgivna av f.d. Medicinska forskningsrådets nämnd för forskningsetik)

Böcker

Barker, C., Pistrang, N., & Elliott, R. (2015). *Research Methods in Clinical Psychology: An Introduction for Students and Practitioners, 3rd Edition*. Chichester, UK: Wiley-Blackwell. ISBN: 978-1-118-77320-8.

Hesser, H. & Andersson, G. (2015). *Introduktion till metaanalys och systematiska översikter*. Lund: Studentlitteratur.

Artiklar

APA Presidential Task Force on Evidence-Based Practice. (2006). Evidence-based practice in psychology. *The American Psychologist*, 61(4), 271.

Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101.

Chambless, D. L. & Ollendick, T. H. (2001). Empirically supported psychological interventions: controversies and evidence. *Annu. Rev. Psychol.*, 52: 685-716.

Fassinger, R. E. (2005). Paradigms, praxis, problems, and promise: Grounded theory in counseling psychology research. *Journal of Counseling Psychology*, 52(2), 156-166.

Freedland, K. E., et al., & National Institutes of Health Office of Behavioral and Social Sciences Research Expert Panel on Comparator Selection in Behavioral and Social Science Clinical Trials (2019). The selection of comparators for randomized controlled trials of health-related behavioral interventions: recommendations of an NIH expert panel. *Journal of clinical epidemiology*, 110, 74–81.

Hill, C. E., Knox, S., Thompson, B. J., Nutt Williams, E., Hess, S. A. & Ladany, N. Consensual qualitative research: An update. *Journal of Counseling Psychology*, 52(2), 196-205.

Kazdin, A. E. (2009). Understanding how and why psychotherapy leads to change. *Psychotherapy Research*, 19(4-5), 418-428.

Kazdin A. E. (2019). Single-case experimental designs. Evaluating interventions in research and clinical practice. *Behaviour research and therapy*, 117, 3–17.

Kazdin A. E. (2017). Addressing the treatment gap: A key challenge for extending evidence-based psychosocial interventions. *Behaviour research and therapy*, 88, 7–18.

Philips, B. & Falkenström, F. (2021). What research evidence is valid for psychotherapy research? *Frontiers in Psychiatry*, 11:625380. doi: 10.3389/fpsyt.2020.625380.

Övriga artiklar enligt lärares anvisningar.

Kursansvariga

Björn Philips, professor
Bjorn.philips@psychology.su.se
Tel: 08-162010
Albano, hus 4, plan 4

Nora Choque Olsson, lektor
nora.choque-olsson@psychology.su.se
Tel: 08-16 39 44
Albano, hus 4, plan 4

Lärare

Camilla von Below (CvB)
Per Carlbring (PC)
Nora Choque Olsson (NCO)

Peter Lilliengren (PL)
Björn Philips (BP)
Jonas Rafi (JR)

fil dr, leg psykolog, leg psykoterapeut
professor, leg psykolog, leg psykoterapeut
med. dr, leg psykolog, leg psykoterapeut, specialist i
klinisk psykologi
fil dr, leg psykolog, leg psykoterapeut
professor, leg psykolog, leg psykoterapeut
doktorand, leg psykolog

Schema VT-2023

Datum	Tid	Innehåll
6/3	12.20-13.00	Kursintroduktion för specialistkursen (NCO)
	13-15	Vetenskapsteori för psykoterapi (Barker, Pistrang & Elliott kap 1, 2, 8; Philips & Falkenström) (BP)
	15-16	Gruppdiskussion om vetenskapsteori för psykoterapi (BP+NCO)
7/3	9-12	Effektforskning (APA, Evidence-Based Practice, 2006; Barker et al., s 143-177, Freedland, K. E., et al, 2019; Kazdin A. E., 2019) (NCO)
	13-16	Vetenskapligt skrivande, observationsstudier (Barker, Pistrang & Elliott, kap 3, 8, 10, 11, s 267-271) (BP)
8/3	9-12	Introduktion till granskning av vetenskapliga artiklar, effektforskning (Barker et al., s 143-177, Freedland, K. E., et al, 2019; Kocsis, 2010) (NCO)
9/3	13-16	Experientiell kvalitativ metod (Barker, Pistrang & Elliott, kap 5, s 121-130, s 247-254; Braun & Clarke; Fessinger) (CvB)
24/4	10-12	Metaanalys I (Hesser & Andersson) (PL)
	13-16	Metaanalys II (Hesser & Andersson) (PL)
26/4	9-12	Att skriva en projektplan (NCO)
27/4	9-12	Workshop i kvalitativ metod (CvB)
	13-16	Statistik-workshop (JR)
28/4	9-12	Etiska frågor och riktlinjer för psykoterapiforskning (Barker et al kap 10 och 12; Vetenskapsrådet; Medicinska forskningsrådet). Vetenskaplig publicering inom psykoterapiforskning (PC)

26/5

*Examination - Projektplan som lämnas in senast 26/5.
(Vidare instruktioner ges vid kursintroduktionen)*